

ՄԻԱՄՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

2023

ՀՈՒՆՎԱՐ - ՓԵՏՐՎԱՐ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ

ԹԵՍՏ 2

Խմբի համարը

Նստարանի համարը

Հարգելի՛ դիմորդ

Խորհուրդ ենք տալիս առաջադրանքները կատարել ըստ հերթականության: Ուշադիր կարդացե՛ք յուրաքանչյուր առաջադրանք և պատասխանների առաջարկվող տարբերակները: Եթե Ձեզ չի հաջողվում որևէ առաջադրանքի անմիջապես պատասխանել, ժամանակը խնայելու նպատակով կարող եք այն բաց թողնել և դրան անդրադառնալ ավելի ուշ:

Ձեր առջև դրված թեստ-գրքույկի էջերի դատարկ մասերը ազատորեն կարող եք օգտագործել սևագրության համար: **Թեստ-գրքույկը չի ստուգվում: Ստուգվում է միայն պատասխանների ձևաթուղթը:**

Առաջադրանքները կատարելուց հետո չմոռանաք պատասխանները ուշադիր և խնամքով նշել պատասխանների ձևաթղթում: Պատասխանների ձևաթղթի ճիշտ լրացումից է կախված Ձեր քննական միավորը:

Մաղթում ենք հաջողություն:

Ա մակարդակ

- 1 Անգլիացիները հայաստյաց Խոսրով բեկ Սուլթանովին Ղարաբաղի և Զանգեզուրի ժամանակավոր գեներալ-նահանգապետ նշանակեցին՝
- 1) 1920 թ. հունվարին
 - 2) 1919 թ. հունվարին
 - 3) 1919 թ. հունիսին
 - 4) 1919 թ. հուլիսին
- 2 Ե՞րբ է Կիպրոսի արտաքին գործերի նախարար Կիպրիանուն ՄԱԿ-ի ամբիոնից կոչ արել քննարկելու Հայկական հարցը.
- 1) 1965 թ. ապրիլին
 - 2) 1967 թ. ապրիլին
 - 3) 1965 թ. հոկտեմբերին
 - 4) 1967 թ. հունիսին
- 3 Ե՞րբ է Տիգրան Երվանդյանը, դաշնակից զորքերի գլուխ անցած, գրավել Բաբելոնը.
- 1) Ք. ա. 543 թ.
 - 2) Ք. ա. 524 թ.
 - 3) Ք. ա. 529 թ.
 - 4) Ք. ա. 539 թ.
- 4 Ո՞ր թվականներով են թվագրվում մեզ հասած Վանի թագավորության հնագույն արձանագրությունները.
- 1) Ք. ա. IX դ. 30-ական թվականներ
 - 2) Ք. ա. IX դ. 10-ական թվականներ
 - 3) Ք. ա. VIII դ. 30-ական թվականներ
 - 4) Ք. ա. VIII դ. 10-ական թվականներ
- 5 Ե՞րբ է Արմինիայի կենտրոն դարձել Պարտավը.
- 1) VII դ. վերջին
 - 2) VIII դ. սկզբին
 - 3) VIII դ. վերջին
 - 4) IX դ. սկզբին
- 6 Ե՞րբ է ստեղծվել մանրանկարներով զարդարված և մեզ հասած առաջին ամբողջական ձեռագիրը.
- 1) 815 թ.
 - 2) 851 թ.
 - 3) 898 թ.
 - 4) 989 թ.

7 Ե՞րբ է լուծարվել ԱՀԿ-ն.

- 1) 1917 թ. հոկտեմբերին
- 2) 1918 թ. մարտին
- 3) 1917 թ. դեկտեմբերին
- 4) 1917 թ. նոյեմբերին

8 Ե՞րբ է սուլթանին հանձնվել Մայիսյան բարենորոգումների ծրագիրը.

- 1) 1895 թ. մայիսի 18-ին
- 2) 1895 թ. մայիսի 11-ին
- 3) 1894 թ. մայիսի 11-ին
- 4) 1896 թ. մայիսի 11-ին

9 Ո՞վ էր Խորհրդային Հայաստանի Ժողովուրդի առաջին նախագահը.

- 1) Ալեքսանդր Մյասնիկյանը
- 2) Սարգիս Կասյանը
- 3) Ադասի Խանջյանը
- 4) Ասքանազ Մռավյանը

10 Ռազմավարական նշանակություն ունեցող ո՞ր շրջանն են ազատագրել հայկական զորքերը 1993 թ. ապրիլին.

- 1) Մարտակերտի
- 2) Հորադիզի
- 3) Քարվաճառի
- 4) Կովսականի

11 Որտեղի՞ց է սկիզբ առնում Արևելյան Տիգրիսը.

- 1) Ծովք լճից
- 2) Հայկական պարից
- 3) Խաչափայտի լեռներից
- 4) Հայկական Տավրոսից

12 Որքա՞ն էր Վանի թագավորության զինված ուժերի ընդհանուր թիվն ըստ «Սարդուրյան տարեգրության».

- 1) 350 հազար
- 2) 300 հազար
- 3) 250 հազար
- 4) 120 հազար

13 Մեծ Հայքի ո՞ր նահանգում էր Ոստան Հայոց գավառը.

- 1) Վասպուրական
- 2) Գուգարք
- 3) Սյունիք
- 4) Այրարատ

14 Խոսքովանույշ թագուհու հիմնած վանքերն են՝

- 1) Մարմաշենն ու Այրիվանքը
- 2) Գոշավանքն ու Նորավանքը
- 3) Սանահինն ու Հաղպատը
- 4) Հաղպատն ու Գոշավանքը

15 Որքա՞ն էր մայրաքաղաք Տիգրանակերտի բնակչության թիվը.

- 1) շուրջ 100 հազար
- 2) շուրջ 120 հազար
- 3) շուրջ 200 հազար
- 4) շուրջ 150 հազար

16 ԽՍՀՄ կառավարության որոշմամբ՝ 1947 թ. որքա՞ն սփյուռքահայեր պետք է ներգաղթեին Խորհրդային Հայաստան.

- 1) 25 000
- 2) 32 000
- 3) 63 000
- 4) 360 000

17 Որտե՞ղ են հնչել այս խոսքերը.

«Լեոնային Ղարաբաղը մշտնջենապես բնակեցված է եղել հայերով, և նրանց հայրենիքի մի հատվածն է, որը, Ստալինի մեղքով հայտնվելով Ադրբեջանի կազմում, 65 տարի շարունակ ենթարկվել է ստորացման, վիրավորանքների ու ամեն տեսակի ճնշումների... Լեոնային Ղարաբաղի ճակատագիրը կարող են լուծել միայն Լեոնային Ղարաբաղի բնակիչները ... Մտեղծված իրավիճակի միակ ճշմարիտ լուծումը կարող է լինել Լեոնային Ղարաբաղի դուրսբերումը Ադրբեջանի կազմից»:

- 1) Մոսկվայում՝ ԽՍՀՄ Գերագույն խորհրդի նախագահության նիստում
- 2) ԼՂԻՄ Հատուկ կառավարման կոմիտեի նիստում
- 3) ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահության նիստում
- 4) Երևանում՝ ՀԽՍՀ Գերագույն խորհրդի նիստում

18

Ո՞վ է մեջբերված խոսքի հեղինակը.

«Գրիգոր Լուսավորիչը «տղայության հասակում» Հայաստանում սովորել է հայոց գիրն ու լեզուն»:

- 1) Գևորգ Ասորին
- 2) Ագաթանգեղոսը
- 3) Բարդաճանը
- 4) Մար Աբաս Կատինան

19

Ընտրել պատմական տերմինների սխալ բացատրությունները.

ա. Հայասա՝ խեթերեն նշանակում է մեծ երկիր:

բ. Ուրարտուն Արարատ անվան ասորեստանյան տարբերակն է:

գ. Թեգարամա երկիրն այդպես է կոչվել Արամ նահապետի հոր՝ Թորգոմի անունից:

դ. Հունական ավանդության համաձայն՝ Հայաստանի Արմենիա անվանումն առաջացել է արգոնավորդ Յասոնի անունից:

ե. Տուշպա անունը համարժեք է արդի հայերենի Տոսպ անվանը:

զ. Հայաստանում I-III դարերն ընդգրկող ժամանակաշրջանը հայտնի է «ուշ հելլենիզմ» անունով:

- 1) բ, դ, ե
- 2) ա, գ, դ
- 3) բ, գ, դ
- 4) ա, ե, գ

20

XX դ. սկզբին Ռուսաստանի հետադիմական վարչակարգի դեմ հայ ժողովրդի դիմադրությունը կազմակերպելու համար Թիֆլիսում ստեղծված մարմինը կոչվում էր՝

- 1) Ինքնապաշտպանության զինվորական խորհուրդ
- 2) Ինքնապաշտպանության կենտրոնական կոմիտե
- 3) Պաշտպանության գլխավոր կոմիտե
- 4) Պաշտպանության պետական կոմիտե

21

Որո՞նք էին Բեռլինի վեհաժողովից հայերի խոր հիասթափության պատճառները.

ա. Արևմտահայությանը մերժեցին ստանալու Ազգերի լիգայի խնամակալությունը:

բ. Ռուսական զորքերի անհապաղ դուրսբերումով բարեփոխումների կենսագործման որևէ երաշխիք չէր մնում:

գ. Արևմտահայությունը զրկվեց Ազգային ժողով ձևավորելու հնարավորությունից:

դ. Արևմտահայությունը ստանում էր միայն մշակութային ինքնավարություն:

ե. Մեծ տերությունները հանդես էին գալիս հայկական բարեփոխումների պահանջներով՝ նպատակ ունենալով զիջումներ կորզել Թուրքիայից:

- 1) ա, գ
- 2) բ, դ
- 3) գ, ե
- 4) բ, ե

22 Թվարկվածներից որո՞նք են ճիշտ արտահայտում պատմական իրադարձությունների պատճառահետևանքային կապերը.

- ա. Երվանդ Սակավակյացը Մարաստանի արքա Կիաքսարի դեմ պատերազմի արդյունքում պահպանել էր իր թագավորությունը, սակայն ստիպված ճանաչել էր մարական գերիշխանությունը:
- բ. XV դ. թուրք-պարսկական պատերազմների հետևանքով մեծ թվով թուրքական ու քրդական ցեղեր ներթափանցեցին Հայաստան:
- գ. Թյուրք-սելջուկների ավերիչ արշավանքների և Բյուզանդիայի վարած քաղաքականության հետևանքով հայ բնակչության մի մասը, արտագաղթելով Հայաստանից, հաստատվեց Կիլիկիայում:
- դ. Առաջին խաչակրաց արշավանքի արդյունքում ստեղծվեց Եդեսիայի թագավորությունը:
- ե. Վարազտիրոց Բագրատունու հեռատես քաղաքականության շնորհիվ Հայաստանը վերականգնեց իր տարածքային ամբողջականությունն ու անկախությունը:

- 1) բ, գ
- 2) բ, ե
- 3) ա, գ
- 4) ա, դ

23 Հայկական մշակութային կյանքի թվարկված իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել երրորդը ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. «Ուրբաթագրքի» լույսընծայումը Հակոբ Մեղապարտի կողմից
- բ. Գլաձորի համալսարանի հիմնադրումը
- գ. Սմբատ Գունդստաբլի կողմից նոր դատաստանագրքի կազմումը
- դ. Հայկական տպարանի ստեղծումը Նոր Ջուղայում
- ե. Լվովում տպարանի հիմնումը Հովհաննես Քարմատանենցի կողմից
- զ. Աբգար Թոխաթեցու կողմից մի շարք գրքերի հրատարակումը Կ. Պոլսում

- 1) գ
- 2) ե
- 3) բ
- 4) ա

24 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Հայ սահմանադրական ռամկավար կուսակցության ստեղծումը
- բ. Ադանայի նահանգում 30 000 հայերի կոտորածը
- գ. Անդրեյ Մանդելշտամի կողմից հայկական բարենորոգումների նախագծի կազմումը
- դ. Բալկանյան առաջին պատերազմի սկիզբը
- ե. ՀՅԴ-ի կողմից երիտթուրքերի հետ հարաբերությունների խզումը
- զ. Երիտթուրքերի հեղաշրջումը

- 1) գ, բ, ա, ե, գ, դ
- 2) գ, ա, դ, բ, ե, գ
- 3) գ, ա, բ, ե, դ, գ
- 4) ա, գ, բ, ե, դ, գ

25 1915 թ. տեղի ունեցած ինքնապաշտպանական մարտերի ղեկավար գործիչների անունները համապատասխանեցնել ինքնապաշտպանության վայրերին.

1. Թաղ	ա. Հայկակ Կոստյան
2. Վանի Քաղաքամեջ թաղամաս	բ. Մկրտիչ Յոթնեղբայրյան
3. Շապին Կարահիսար	գ. Բաղդիկ Սիմոնյան
4. Մուսա լեռ	դ. Տիգրան Անդրեասյան
5. Ուրֆա	ե. Հակոբ Կոստյան
	զ. Ղուկաս Տեովլեթյան

- 1) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-դ, 5-բ
- 2) 1-ա, 2-բ, 3-ե, 4-գ, 5-դ
- 3) 1-գ, 2-ա, 3-գ, 4-ե, 5-բ
- 4) 1-դ, 2-գ, 3-բ, 4-ե, 5-գ

26 Քաղաքների անունները համապատասխանեցնել դրանց վերաբերող բնութագրումներին.

- 1. «այն լի էր գանձերով և աստվածներին նվիրաբերված թանկարժեք ընծաներով»
- 2. «Հայկական Կարթագեն»
- 3. «գեղեցիկ և շքեղ հորինվածքով»
- 4. «Նոր քաղաք»

ա. Երվանդակերտ	դ. Արտաշատ
բ. Վաղարշապատ	ե. Տիգրանակերտ
գ. Բագարան	

- 1) 1-դ, 2-ե, 3-ա, 4-գ
- 2) 1-ե, 2-դ, 3-գ, 4-բ
- 3) 1-ե, 2-դ, 3-ա, 4-բ
- 4) 1-գ, 2-բ, 3-ե, 4-ա

27 Ստորև բերված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա. XI դարի վերջին Կիլիկյան Հայաստանը Մերձավոր Արևելքի ամենաուժեղ քրիստոնյա պետությունն էր:
- բ. Եգիպտոսի հզորացումից ու Երուսաղեմի անկումից հետո խաչակիրների վիճակը խիստ ծանրացել էր:
- գ. Խաչակիրներին օգնելու գործում Արևմտյան Եվրոպյան հույսեր էր կապում նաև Կիլիկյան Հայաստանի հետ:
- դ. Արքայական թագ ձեռք բերելու գործում Լևոնը բանակցություններ սկսեց Հռոմի պապի և Սրբազան հռոմեական կայսրության կայսր Ալեքսիոս III-ի հետ:
- ե. Լևոնի թագադրության հարցով շահագրգռված էր նաև պապականությունը, որը փորձում էր Հայոց եկեղեցին ենթարկել հռոմեական կաթոլիկ եկեղեցուն:

- 1) ա, ե
- 2) բ, գ
- 3) ա, դ
- 4) բ, դ

28 Ե՞րբ են հայ-վրացական ուժերն ազատագրել Կարսը.

- 1) 1199 թ.
- 2) 1206 թ.
- 3) 1203 թ.
- 4) 1209 թ.

29 Ե՞րբ են Էմինը և Հերակլ II-ը խրախուսական նամակներ ուղարկել Հովնանին.

- 1) 1764 թ.
- 2) 1766 թ.
- 3) 1763 թ.
- 4) 1762 թ.

30 Ո՞վ է նշանակվել Խամսայի մելիքությունների առաջին կառավարիչ.

- 1) Շահնազարը
- 2) Հակոբջանը
- 3) Եզանը
- 4) Մելիքջանը

31 Ո՞վ է հիմնադրել «Պաշտպան հայրենյաց» կազմակերպությունը.

- 1) Արսեն Կրիտյանը
- 2) Հակոբ Կալոյանը
- 3) Ներսես Աբելյանը
- 4) Խաչատուր Կերեքցյանը

32 Հայոց ո՞ր սպարապետի մասին են ասվել այս խոսքերը.
«Ճերմակաձին գինի արբցե»:

- 1) Վասակ Մամիկոնյանի
- 2) Մուշեղ Մամիկոնյանի
- 3) Վարդան Մամիկոնյանի
- 4) Մանվել Մամիկոնյանի

33 Ո՞ր աշխատությունում են զետեղված հետևյալ խոսքերը.
«Խիզախությա՛մբ եղեք, եղե՛ք նմանվողներ մեր նախահոր՝ քաջ Արամի որդիներին,
որ միգուցե թե այդպիսով կարողանանք վերագտնել մեր հայրենիքն Արարատյան»:

- 1) Մ. Խորենացու «Հայոց պատմություն»-ում
- 2) «Հովսեփ Էմինի կյանքը և արկածները» գործում
- 3) «Որոգայթ փառաց»-ում
- 4) «Նոր տետրակ»-ում

34 Հայ-ռուսական երևանյան բանակցությունների ավարտին նախաստորագրված փաստաթուղթը կոչվում էր՝

- 1) «Եզրափակիչ որոշման արձանագրություն»
- 2) «Ավարտական որոշման արձանագրություն»
- 3) «Երաշխավորիչ որոշման արձանագրություն»
- 4) «Միացյալ որոշման արձանագրություն»

35 Ինչո՞ւ Օրոդես II-ի գլխավորած զինված ուժերը հարձակվեցին Հայաստանի սահմանամերձ տարածքների վրա.

- 1) որպեսզի պաշտպանեն իրենց դաշնակից Հայաստանի սահմանները
- 2) որպեսզի ստիպեն Կրասոսին Պարթևստանի դեմ արշավել Հայաստանի տարածքով
- 3) որպեսզի թույլ չտան Արտավազդի և Կրասոսի ռազմական ուժերի միավորումը
- 4) որպեսզի Անտոնիոսին դիմագրավեն և թույլ չտան մտնել Պարթևստան

36 Անիի Բագրատունիներին ենթակա թագավորությունները դասավորել ըստ դրանց անկման ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Վանանդի (Կարսի) թագավորություն
բ. Տաշիր-Չորագետի կամ Լոռու թագավորություն
գ. Վասպուրականի թագավորություն
դ. Սյունիքի թագավորություն

- 1) գ, ա, դ, բ
- 2) գ, ա, բ, դ
- 3) ա, գ, դ, բ
- 4) ա, գ, բ, դ

37

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Խոսքով I-ի արշավանքը Կովկասի լեռնականների դեմ
- բ. Տրդատ II-ին Հռոմի կայսր Մակրինոսի կողմից թագ ուղարկելը
- գ. Վաղարշ II-ի և Սևերոսի միջև հաշտության կնքումը
- դ. հայոց գահի բնագավթումը Որմիզդ-Արտաշիրի կողմից
- ե. Կարակալա կայսեր ուղարկած զորքի ջախջախումը և վտարումը Հայաստանից

- 1) ա, գ, ե, բ, դ
- 2) գ, ա, ե, բ, դ
- 3) գ, բ, ա, ե, դ
- 4) գ, ա, դ, ե, բ

38

Կատարել համապատասխանեցում.

Թվաքանակ

- 1) 150 000 2) 6000 3) 12 000 4) 8000 5) 18 000

Փաստ

- ա. Հաճըն վերադարձած՝ 1915 թ. տարագրված հայեր
- բ. «Հայկական լեգեոնի» կազմը 1918 թ. նոյեմբեր-դեկտեմբերին
- գ. Մարաշում թուրքերի կողմից 1920 թ. սկզբներին կոտորված հայեր
- դ. Այնթապ վերադարձած՝ 1915 թ. տարագրված հայեր
- ե. Կիլիկիայում 1920 թ. սկզբներին ապրող հայեր
- զ. մինչև 1923 թ. սկիզբը Կիլիկիայից հեռացած ուրֆահայեր

- 1) 1-ե, 2-գ, 3-զ, 4-ա, 5-դ
- 2) 1-ե, 2-գ, 3-բ, 4-դ, 5-զ
- 3) 1-գ, 2-դ, 3-ե, 4-բ, 5-ա
- 4) 1-ե, 2-դ, 3-զ, 4-բ, 5-ա

39

Ընտրել ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք թագավորական տիրույթներում ապրող ռազմիկներից հավաքագրված զորամիավորումը կոչվում էր արքունական գունդ:
- 2) Հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք թագավորական տիրույթներում ապրող ռամիկներից հավաքագրված զորամիավորումը կոչվում էր մարզպանական գունդ:
- 3) Հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք իշխաններին ենթակա զորամասերից կազմված զորամիավորումը կոչվում էր արքունական գունդ:
- 4) Հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք իշխաններին ենթակա զորամասերից կազմված զորամիավորումը կոչվում էր մարզպանական գունդ:
- 5) Հայկական բանակում Բագրատունիների օրոք Հայաստանում կազմավորված արաբական ամիրայությունների տրամադրած զորամասերից, լեզգիներից և այլ ցեղերից հավաքագրված զորամիավորումը կոչվում էր մարզպանական գունդ:

40 Թվարկվածներից որո՞նք պատմական իրադարձությունների իրական պատճառահետևանքային կապեր չեն.

- 1) Մայիսյան ապստամբության հետևանքը Հ. Քաջագունու կառավարության հրաժարականն էր:
- 2) Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացման հետևանք էր բնապահպանական խնդիրների առաջացումը:
- 3) Խորհրդային իշխանության վարած հողային քաղաքականության պատճառով 1920–ական թթ. վերջին ՀՄԽՀ–ում հողագուրկ գյուղացիներ այլևս չկային:
- 4) Խորհրդային Հայաստանի արդյունաբերացման ուղղակի արդյունք էր ճարտարագիտատեխնիկական անձնակազմի թվաքանակի աճը:
- 5) Ստալինի վարած քաղաքականության արդյունքում ԽՍՀՄ–ում հաստատվեց ամբողջատիրական վարչակարգ:

41 Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- 1) Առաջին աշխարհամարտի ավարտից անմիջապես հետո Անտանտի երկրները, հաշվի առնելով համաշխարհային առաջադեմ հանրության կարծիքը և հետամուտ լինելով 1915 թ. մայիսի 11–ի հայտարարությամբ նշված պատասխանատվության հարցում, երիտթուրքերին փոխարինած թուրքական նոր կառավարությունից պահանջեցին բացել դատական գործեր:
- 2) Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջեյմս Բրայսը ասում էր, որ հաշտության պայմանագրով հայկական հողերը պետք է վերջնականորեն ազատագրվեն թուրքերից:
- 3) 1919 թ. հունվարին հիմնվեցին ռազմական ատյաններ, որոնք դատական հետաքննության ենթարկեցին երիտթուրքերի կառավարության ղեկավարներին, «Միություն և առաջադիմություն» կուսակցության կենտրոնական կոմիտեի անդամներին, հատուկ կազմակերպության ղեկավարներին:
- 4) 1922 թ. ապրիլի 17–ին Բեռլինում Արամ Երկանյանը և Արշավիր Շիրակյանը իրականացրեցին Բեհաեդդին Շաքիրի և Ջեմալ Ազմիի մահապատիժը:
- 5) «Ցեղասպանության հանցագործությունը կանխարգելելու և պատժելու մասին» կոնվենցիայի հիմքում Յոհաննես Լեփսիուսի առաջարկած նախագիծն էր:

42 Գտնել այն իրադարձությունը, որը խախտում է ստորև տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) Աղվանքի և Վիրքի հապատակեցումը Տիգրան Մեծի կողմից
- 2) Էկրատանի գրավումը Տիգրան Մեծի կողմից
- 3) հռոմեա–պոնտական պատերազմների սկիզբը
- 4) Գողերձ II–ի գահ բարձրանալը
- 5) Անտիոքի գրավումը Տիգրան Մեծի կողմից
- 6) հայ–հռոմեական պատերազմի սկիզբը

43 Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) գեներալ Ա. Ճավճավաձեի զորաջոկատի կողմից Բայազետի բերդի գրավումը
- 2) Ի. Պասկևիչի գլխավորած ռուսական ուժերի կողմից Հասան կալայի գրավումը
- 3) Կովկասի փոխարքայության ստեղծումը
- 4) Հայկական մարզի ստեղծումը
- 5) Երևանի նահանգի հիմնումը

--	--	--	--	--

44 Եկեղեցական ժողովները համապատասխանեցնել դրանք հրավիրած կաթողիկոսների անուններին.

- Ա. Հովսեփ Ա Վայոցձորցի
 Բ. Ներսես Բ Բագրևանդացի
 Գ. Ներսես Մեծ
 Դ. Զաքարիա Չազեցի
 Ե. Բաբգեն Ա

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե

- 1) Դվինի I ժողովը
- 2) Սիսի ժողովը
- 3) Շահապիվանի ժողովը
- 4) Շիրակավանի ժողովը
- 5) Աշտիշատի ժողովը
- 6) Դվինի II ժողովը

45 «Հոչակագիր Հայաստանի անկախության մասին» պատմական փաստաթղթին վերաբերող ստորև տրված պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել «Ճիշտ է», «Միայլ է», «Չգիտեմ» պատասխաններից որևէ մեկը.

- 45.1 Հայաստանը պիտի հասներ սեփական դրամական միջոցների ստեղծմանը:
- 45.2 Հոչակագրի մշակութային բաժնում հատուկ ուշադրություն էր հատկացվում պետական լեզվի հիմնահարցին. հանրապետությունում ամբողջ գործավարությունը կատարվելու էր միայն հայերենով:
- 45.3 Փաստաթղթի քաղաքական բաժնում նշվում էր, որ ՀԽՍՀ-ն վերանվանվում է Հայաստանի երրորդ հանրապետություն:
- 45.4 Հայաստանը պետք է ունենար իր մասնաբաժինը ԱՊՀ զինված ուժերի սպառազինությունից:
- 45.5 Հոչակագիրը հաստատում էր ՀՀ վճռականությունն Արցախն իր տարածքի անբաժանելի մասը ճանաչելու վերաբերյալ:
- 45.6 Երկրի տնտեսության հիմքում դրվում էին կոլեկտիվ սեփականատիրական և ազատ շուկայական հարաբերությունները:

Բ մակարդակ

46 Ընտրել «Որոգայթ փառաց» գրքում տեղ գտած տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- ա. Հայոց ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը կոչվելու էր «Հայոց տուն»:
- բ. «Հայոց տունը» պետք է կազմվեր ժողովրդի կողմից նշանակված փոխանորդներից:
- գ. Փոխանորդներից ընտրված տասներեք հոգուց մեկը վիճակահանությամբ դառնալու էր նախարար (նախագահ):
- դ. Նախարարը (նախագահ) նշանակում էր իր տեղապահին՝ փոխարքային:
- ե. «Հայոց տունը» պարտավոր էր ստեղծել հայոց ապագա պետության բարձրագույն օրենսդիր մարմինը:
- զ. Փոխանորդներից ընտրված տասներկուսը դառնալու էին նախարարի խորհրդակիցներ:
- է. Հայոց թագավորը պետք է նշանակվեր իշխանության ընտրովի բարձրագույն մարմնի կողմից:

- 1) ա, գ, զ
- 2) բ, գ, է
- 3) ա, դ, է
- 4) բ, է, զ

47 Գտնել տերմինների կամ հասկացությունների սխալ բացատրությունները.

- ա. Միջնաբերդի շուրջը տարածվող բուն քաղաքը կոչվում էր շահաստան:
- բ. Շահաստանից դուրս տարածվող քաղաքային թաղամասերը կոչվում էին արվարձաններ:
- գ. Քաղաքի կառավարող մարմինը կոչվում էր մուխթասիբ:
- դ. Հայոց կաթողիկոսի զբաղեցրած գործակալական պաշտոնը կոչվում էր Գերագույն դատավոր:
- ե. Քաղաքի արվարձաններում բնակվողներին անվանում էին ընչագուրկներ:
- զ. Իշխան Դավիթ Սահառունուն Մորիկ կայսեր շնորհած աստիճանը կոչվում էր պատրիկ-կյուրապաղատ:
- է. Մելիքությունները Արևելյան Հայաստանում ուշ միջնադարում ստեղծված հայկական իշխանություններ էին:

- 1) ա, բ, է
- 2) գ, դ, զ
- 3) է, գ, է
- 4) բ, գ, դ

48

Հայաստանի իշխանությունները Թիֆլիսի 1920 թ. օգոստոսի 10-ի համաձայնագրին կարևորություն չէին տալիս, որովհետև

- ա. այն համարում էին ժամանակավոր:
- բ. երկրի արտաքին քաղաքական գլխավոր նպատակները և Հայկական հարցի լուծումը կապում էին Սևրի պայմանագրի հետ:
- գ. մտածում էին, որ իրենք ստեղծված իրավիճակում այլ ելք չունեն:
- դ. նրանք հասկանում էին, որ Սևրի պայմանագիրը հնարավոր չէ իրագործել:
- ե. համոզված էին, որ Անտանտի տերությունների ջանքերով կիրագործվի Սևրի պայմանագիրը:
- զ. գերազնահատում էին Ռուսաստանի դերը տարածաշրջանային խնդիրներում:
- է. համոզված էին, որ դրանով կխոչընդոտեն քեմալա-բոլշևիկյան համագործակցության ամրապնդմանը:

- 1) դ, է, գ
- 2) ա, գ, է
- 3) ա, բ, է
- 4) բ, գ, դ

49

Ստորև թվարկված պատմական իրադարձությունների պատճառներից և հետևանքներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Մենուայի հաղթարշավների շնորհիվ Հայկական լեռնաշխարհի հյուսիսային շրջանները թեև մտան Վանի տերության կազմը, սակայն հարկատու չդարձան:
- բ. Մենուայի հաղթարշավների շնորհիվ Հայկական լեռնաշխարհի հիմնական մասը միավորվեց մեկ պետության մեջ:
- գ. Մենուայի հաղթարշավների հետևանքով Ասորեստանը թուլացավ և, չկարողանալով այլևս վերականգնել իր դիրքերն Առաջավոր Ասիայում, շուտով նվաճվեց Բաբելոնի կողմից:
- դ. Սարդուրի II-ի կողմից կախյալ թագավորությունները վերացնելու և պետության վարչական միավորներ դարձնելու հետևանքով Վանի թագավորությունն սկսեց անցում կատարել դեպի կենտրոնացված պետություն:
- ե. Ռուսա II-ի կողմից Բաբելոնիայի վերանվաճման հետևանքով հայոց աշխարհակալության հարավային սահմանները կրկին հասան Միջերկրական ծովի արևելյան ավազանին:
- զ. Սարդուրի II-ի կողմից կախյալ թագավորությունները վերացնելու և պետության վարչական միավորներ դարձնելու արդյունքում կառավարման ոլորտում անցում կատարվեց դաշնային կառավարման:
- է. Սարդուրի II-ի կողմից Բաբելոնիայի վերանվաճման հետևանքով հայոց աշխարհակալության հարավային սահմանը կրկին հասավ Պարսից ծոց:

- 1) ա, է, գ
- 2) բ, գ, զ
- 3) ա, է, է
- 4) բ, դ, է

50

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- ա. Զինված ահաբեկիչների ներխուժումը ՀՀ Ազգային ժողով
- բ. ՀՀ Սահմանադրության ընդունումը
- գ. ԱՊՀ-ի ստեղծումը
- դ. ՀՀԿ, ԲՀԿ և ՀՅԴ կուսակցությունների կողմից կոալիցիոն կառավարության ձևավորումը
- ե. Շուշիի ազատագրումը ադրբեջանցիներից
- զ. Ստամբուլում «Ակոս» թերթի խմբագիր Հրանտ Դինքի սպանությունը
- է. ՀՀՇ առաջին համագումարի բացումը
- ը. Սպիտակի երկրաշարժը

- 1) ը, է, գ, ե, զ, բ, դ, ա
- 2) է, դ, ը, ե, զ, ա, բ, գ
- 3) ը, է, գ, ե, բ, ա, զ, դ
- 4) է, ը, բ, զ, գ, ա, ե, դ

51

Թվարկված ճակատամարտերից ո՞րն է տեղի ունեցել վեցերորդը ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

ա. Ներսեհապատի	զ. Ձիրավի
բ. Քադիսիայի	է. Ավարայրի
գ. Ճարմանայի	ը. Խաղամախայի
դ. Խաղխաղի	թ. Ակոռիի
ե. Վարդանակերտի	ժ. Յարմուքի

- 1) գ
- 2) ա
- 3) թ
- 4) ժ

1894–1896 թթ. ազատագրական պայքարի իրադարձություններից ո՞րն է տեղի ունեցել հինգերորդը՝ ըստ ժամանակագրական հաջորդականության.

- ա. Շենիկի գյուղապետ Գրգոյի տանը ինքնապաշտպանական ժողովի գումարումը
- բ. Ջեյթունի ապստամբների՝ «Ջեյթունի անկախ իշխանություն» վերտառությամբ կարմիր դրոշ բարձրացնելը թուրքական զորանոցի վրա
- գ. Ջեֆի փաշայի գլխավորած զորքի շարժվելը դեպի Սասուն
- դ. մեծ տերությունների միջամտությամբ Հալեպի հաշտության կնքումը
- ե. Կարապետ Բասիլոսյանի կոչը Ջեյթունի լեռնականներին
- զ. թուրքական կանոնավոր զորքի ու քրդական մագրիկ ցեղի հրոսակների հարձակումը 1500 վանեցիների վրա՝ Ս. Բարդուղիմեոս վանքից ոչ հեռու
- է. Բաբը Ալիի ցույցը
- ը. Վանում բոլոր ուժերի միասնական ճակատի կազմումը՝ Ս. Ավետիսյանի գլխավորությամբ

- 1) գ
- 2) է
- 3) բ
- 4) ե

Կատարել համապատասխանեցում.

Հեղինակ

1. Հովհաննես Այվազովսկի	4. Վարդգես Սուրենյանց
2. Եղիշե Թադևոսյան	5. Տիգրան Չուխաճյան
3. Գևորգ Բաշինջաղյան	6. Արմեն Տիգրանյան

Ստեղծագործություն

- ա. «Արշակ Բ»
- բ. «Սևանա լիճ»
- գ. «Դեպի Արագած տանող ճանապարհը»
- դ. «Գրիգոր Լուսավորչի տեսիլքը»
- ե. «Շամիրամն Արա Գեղեցիկի դիակի մոտ»
- զ. «Անուշ»
- է. «Սպասում»

- 1) 1–բ, 2–է, 3–գ, 4–զ, 5–ա, 6–է
- 2) 1–բ, 2–դ, 3–գ, 4–է, 5–ա, 6–զ
- 3) 1–դ, 2–է, 3–բ, 4–է, 5–զ, 6–ա
- 4) 1–զ, 2–է, 3–բ, 4–դ, 5–ա, 6–զ

54

Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- ա. Խորհրդային Հայաստանում գյուղացիության ճնշող մեծամասնությունը կոլտնտեսություններին է անդամագրվել 1938–1940 թթ.:
- բ. Հակակոլտնտեսային շարժումն արտահայտվեց նաև գյուղացիների կողմից իրենց անասուններն անխնա մորթելու ձևով՝ կոլտնտեսություններին չհանձնելու համար:
- գ. Հարկադրաբար ստեղծված կոլտնտեսությունները լուծարելուց հետո խորհրդային պետությունը որպես ճնշման միջոց գյուղացիական տնտեսությունների նկատմամբ կիրառեց հարկերի ավելացման քաղաքականությունը:
- դ. Գյուղացիների տեղաշարժերը կասեցնելու նպատակով խորհրդային իշխանությունը նրանցից խլեց տրանսպորտային միջոցները:
- ե. «Աջերի», տրոցկիստների ջախջախումից հետո ՀամԿ(բ)Կ ստալինյան դեկավարությունը հաստատեց իր բացարձակ իշխանությունը:
- զ. Հնչակյան կուսակցությունը, Կոմինտերնի ընդունած որոշման համաձայն, դադարեցրեց իր գործունեությունը արտասահմանում:
- է. Խորհրդային երկրում ձևավորվում էր Ստալինի անձի պաշտամունքը, որը բացահայտ դարձավ 1924 թվականից՝ Լենինի մահվանից հետո:

- 1) ա, դ, է
- 2) բ, դ, գ
- 3) բ, գ, է
- 4) ա, գ, գ

55

Տրված պահանջներից առանձնացնել երեքը, որոնք Վահան Մամիկոնյանը ներկայացրել է պարսից Վաղարշ արքային, և դրանք բավարարվել են վերջինիս կողմից.

- ա. Հայաստանի մարզպան նշանակել միայն հայ նախարարներից
- բ. չմիջամտել հայ նախարարների ներքին գործերին և պաշտոններ չտալ հավատուրացներին
- գ. վերականգնել հողեր ժառանգելու՝ իշխանների որդիների և դուստրերի իրավունքը
- դ. հարգել հայ հողատեր–նախարարների ժառանգական իրավունքները
- ե. դադարեցնել կրոնափոխության քաղաքականությունը, կրկին թուլլատրել քրիստոնեական կրոնի դավանումը
- զ. մահապատժի ենթարկել հայ ուրացյալ նախարարների պարագլուխ Գաղիշո մաղխազին
- է. վերադարձնել Հայաստանի վանքերից ու եկեղեցիներից բռնագրավված հողեր և նյութական գանձերը

- 1) ա, գ, է
- 2) բ, դ, է
- 3) ա, է, գ
- 4) բ, գ, է

Տրված պնդումներից որո՞նք են սխալ.

- ա. Ռուսական զորքը 1918 թ. փետրվարի 10–ին վերսկսել է պատերազմը Կովկասյան ճակատում:
- բ. 1918 թ. մարտին կնքված Բրեստ–Լիտովսկի հաշտության պայմանագրի չորրորդ հոդվածով և ռուս–թուրքական լրացուցիչ պայմանագրի համաձայն՝ օսմանյան Թուրքիային են անցել Արևմտյան Հայաստանի ազատագրված մարզերը:
- գ. Անդրկովհասարիատի 12 կոմիսարներից երեքը հայեր էին՝ Խ. Կարճիկյան, Հ. Օհանջանյան, Գ. Տեր–Ղազարյան:
- դ. 1918 թ. մարտի 1–ին ստեղծվել է Առանձին հայկական կորպուսը:
- ե. Հայոց ազգային խորհուրդը 1917 թ. դեկտեմբերի վերջերին Թիֆլիսից Երևան էր գործուղել Արամ Մանուկյանին՝ օժտելով նրան արտակարգ լիազորություններով:
- զ. Կովկասյան բանակի գլխավոր հրամանատար Ե. Գեզեչկորու 1917 թ. դեկտեմբերի 7–ի գաղտնի հրամանի համաձայն՝ սկսվել է նվաճված մարզերի հայ բնակչությունից չորս գնդերի կազմավորումը:
- է. Հայկական կորպուսի ճակատային և պահեստային զորամասերի կազմավորման գլխավոր վայր էր դարձել Երևանի նահանգը:
- ը. 1917 թ. ապրիլի 26–ին հրապարակվել է Անդրկովկասյան հատուկ կոմիտեի որոշումը Արևմտյան Հայաստանի գրավված տարածքում կառավարման նոր ձև մտցնելու մասին:

- 1) ա, գ, ը
- 2) դ, ե, ը
- 3) բ, գ, զ
- 4) գ, դ, է

Հայոց աստվածների անունները համապատասխանեցնել հունական աստվածների անուններին՝ հելլենիստական դարաշրջանում ընդունված համադրությամբ.

1. Ափրոդիտե	ա. Արեգ–Միհր
2. Արտեմիս	բ. Արամազդ
3. Հերակլես	գ. Աստղիկ
4. Հելիոս	դ. Անահիտ
5. Զևս	ե. Նանե
6. Ապոլոն	զ. Վահագն
	է. Տիր

- 1) 1–գ, 2–ե, 3–զ, 4–ա, 5–է, 6–բ
- 2) 1–գ, 2–դ, 3–զ, 4–ա, 5–բ, 6–է
- 3) 1–դ, 2–ե, 3–ա, 4–զ, 5–բ, 6–է
- 4) 1–գ, 2–դ, 3–է, 4–ա, 5–բ, 6–զ

58

Թվարկվածներից որո՞նք են բնորոշ նեպին.

- 1) պարենմասնատրման փոխարեն պարենհարկի կիրառումը
- 2) վարձու աշխատանքի կիրառումից հրաժարումը
- 3) ազատ առևտրի վերականգնումը
- 4) հացահատիկի և այլ մթերքների բռնագրավումների արգելումը
- 5) մանր և միջին բոլոր ձեռնարկությունների ազգայնացումը
- 6) գյուղատնտեսության կոլեկտիվացումը
- 7) գյուղատնտեսական մթերքների բռնագրավումների ժամանակավոր դադարեցումը
- 8) քաղաքի և գյուղի միջև ապրանքադրամական հարաբերությունների աշխուժացումը
- 9) հարկի չափի որոշվելը մինչև ցանքսը և տարվա ընթացքում այն երկու անգամ փոփոխելը

59

Ընտրել տերմինների կամ հասկացությունների ճիշտ բացատրությունները.

- 1) Արարատյան կամ Վանի համահայկական թագավորությունը հինարևելյան տիպի դաշնային պետություն էր:
- 2) Արարատյան կամ Վանի համահայկական թագավորության մեջ թագավորին կից գործող Ավագների խորհրդի անդամները կոչվում էին արքայի «խորհրդականներ»:
- 3) Աքեմենյան տիրապետության օրոք Հայաստանի կառավարիչը կոչվում էր փոխարքա:
- 4) Աքեմենյան տիրապետության օրոք Հայաստանի արևմտյան մասի կառավարիչը կոչվում էր հյուպարքոս:
- 5) Վարչական առումով Վանի թագավորությունը բաժանվում էր նահանգների, որոնք կառավարվում էին արքունի կառավարիչների կողմից:
- 6) «Սահմանապահ կուսակալ»-ը Վանի թագավորության արձանագրություններում հիշատակված գործակալությունների անվանումներից է:
- 7) Զրադաշտական կրոնի սպասավորները կոչվում էին մոզ:
- 8) Աքեմենյան տերության քսան մեծ վարչական միավորներից յուրաքանչյուրը կոչվում էր մարզպանություն:

60 Թվարկվածներից որո՞նք են 1905–1906 թթ. հայ–թաթարական ընդհարումների հետևանքներ.

- 1) Հայությունը մարտական լուրջ փորձառություն անցավ:
- 2) Հայ հոգևորականության հեղինակությունը աճեց որպես զինված պայքարի կազմակերպիչ:
- 3) Ավելի գերիշխող դարձավ հայ ժողովրդի երկու հատվածների միասնականության գաղափարը:
- 4) Ռուսական մեծապետական շովինիզմն սկսեց տեղի տալ, վերացավ ոչ ռուս ժողովուրդների ազգային–գաղութային ճնշումը:
- 5) Ամրապնդվեց երկրամասի հայկական բնակավայրերը միավորելու և անկախ Հայաստան ստեղծելու գաղափարը:
- 6) Բարձրացավ հայերի վստահության աստիճանը. նրանք պատրաստ էին հակահարված տալու իրենց ոչ բարյացակամ հարևաններին:
- 7) Ամրապնդվեց հայերի և կովկասյան թաթարների ռազմաքաղաքական դաշինքը:

61 Թվարկվածներից որո՞նք են Հայոց մեծ եղեռնի պատճառներ.

- 1) հայ քաղաքական կուսակցությունների՝ Հայաստանի միավորման ծրագրի ձախողումը
- 2) հայ արդյունաբերողների և դրամատերերի մրցակցությունից ազատվելը
- 3) հայերի հայրենագրկման և ոչնչացման ծրագիրը
- 4) Քառյակ միությանը Անդրկովկասում հավատարիմ դաշնակցից զրկելը
- 5) Հայկական հարցին մեկընդմիջտ վերջ տալու երիտթուրքերի ձգտումը
- 6) Միացյալ և անկախ Հայաստան ստեղծելու ռուսների ծրագիրը
- 7) հայության ֆինանսական և նյութական ունեցվածքին տիրանալը

62 Թվարկվածներից որո՞նք են տեղ գտել հայ–մոնղոլական դաշինքի կնքման հետ կապված բանակցությունների օրակարգում.

- 1) Մոնղոլները խոստացան հոգալ հայոց բանակի պահպանման ծախսերը:
- 2) Մոնղոլները համաձայնեցին պահպանել Կիլիկյան Հայաստանի անկախությունը և տարածքային ամբողջականությունը:
- 3) Մոնղոլները պարտավորվեցին Կիլիկյան Հայաստանին միացնել Ասորիքի մի մասը:
- 4) Հայերի բարեկամությունը շահելու համար մոնղոլները խոստացան վերադարձնել այն տարածքները, որոնք մահմեդականները խլել էին Կիլիկիայից:
- 5) Մոնղոլները պարտավորվեցին ռազմական օգնություն ցույց տալ Կիլիկիային Իկոնիայի սելջուկների հարձակումների ժամանակ:
- 6) Հայերը պարտավորվեցին օգնության խնդրանքով չդիմել Արևմուտքի քրիստոնյաներին:
- 7) Երկու կողմերը պարտավորվում էին պահպանել չեզոքություն երրորդ երկրների հարձակման դեպքում:

Տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ.

- 1) ԽՄԿԿ XX համագումարում «Անհատի պաշտամունքի և նրա հետևանքների մասին» զեկուցումով հանդես է եկել Միխայիլ Գորբաչովը:
- 2) 1973 թ. ձևավորված ԱՄԿ ղեկավար մարմինը՝ խորհուրդը որդեգրեց «Անկախություն՝ հանրաքվեի ճանապարհով» ռազմավարությունը:
- 3) Այլախոհները 1970–ական թթ. կեսերին Հայաստանում ստեղծեցին առաջին այլախոհական կազմակերպությունները:
- 4) Մեծ եղեռնի հիսնամյա տարելիցի օրը Երևանում տեղի ունեցան զանգվածային ցույցեր և հանրահավաքներ. Հայաստանում նման ելույթներ եղան նաև 1970–ական թվականներին:
- 5) Վերակառուցման շրջանում Խորհրդային Միությունում հետզհետե սրվող ազգային հարցին գործնական լուծում տալու փոխարեն Մոսկվան վարում էր երկդիմի և խուսանավելու քաղաքականություն:
- 6) «Այլախոհ» հասկացությունը ի հայտ եկավ 1970–ական թթ., որը բնութագրում էր այն մարդկանց, ովքեր պայքարում էին խորհրդային իրականությունը փոփոխելու համար:
- 7) Հայաստանում հակախորհրդային գործունեության մեղադրանքով դատապարտվածների պայքարի հիմնական նպատակն էր հայկական հողերի վերամիավորումը, լեզվի և մշակույթի պահպանումը, կոմունիստների մենիշխանության վերացումը, ինչպես նաև անկախ Հայաստանի ստեղծումը:
- 8) Պարույր Հայրիկյանին, Աշոտ Նավասարդյանին և ուրիշներին 1970 թ. ազատագրկման դատապարտեցին այն մեղադրանքով, որ «ակտիվ ընդհատակյա գործունեություն են վարել՝ նպատակ ունենալով անջատելու Հայաստանը ԽՍՀՄ–ից և ստեղծելու անկախ հայկական պետություն»:

- 1) Հռոմում ստեղծված Երկրորդ եռապետության անդամներն էին Գնեոս Պոմպեոսը, Հուլիոս Կեսարը, Մարկոս Կրասոսը:
- 2) Արտաշես I-ի հանձնարարությամբ Սմբատ Բագրատունի գորավարը ջախջախել է վրացական բանակը և Հայաստանին է վերադարձրել Գուգարք նահանգը:
- 3) Պարթևները ոչ միայն չստացան Պոմպեոսի խոստացած տարածքները, այլև Պոմպեոսը ճանաչեց Տիգրան Մեծի «արքայից արքա» տիտղոսը:
- 4) Տիգրան Մեծի կառուցած «Արքունի պողոտան» միմյանց է կապել Արտաշատը, Տիգրանակերտը և Ալեքսանդրիան:
- 5) Ք. ա. 5 թ. Օկտավիանոս Օգոստոսը մեծ բանակով Հայաստան է ուղարկել իր որդեգիր Հուլիոս Կեսարին, որը Հայաստանի թագավոր է հայտարարել Արտավազդ III-ին:
- 6) Անմնացորդ հայրենանվեր գործունեության շնորհիվ Արտավազդ II-ը պատվավոր տեղ է զբաղեցնում Հայոց պատմության մեջ, դեռևս իր կենդանության օրոք նա հռչակվել է «Աստվածային» պատվանունով:
- 7) Հայաստանը թուլացնելու նպատակով Հռոմը նրանից անջատեց Ատրպատականը և այնտեղ թագավոր կարգեց իր կամակատար Արիոբարզանեսին:
- 8) Տիգրան III-ի շեշտված հակահռոմեական դիրքորոշման պատճառով Հռոմը նրան գահընկեց արեց և գահ բարձրացրեց նրա կրտսեր եղբորը՝ Արտաշես III-ին:

65

Տրված իրադարձություններից որո՞նք են խախտում տրված շարքի ժամանակագրական հաջորդականությունը.

- 1) քրիստոնեական եկեղեցու «Հավատո հանգանակի» ընդունումը
- 2) մագքութների ներխուժումը Հայաստան և Վաղարշապատի գրավումը
- 3) Սանեասնի պարտությունը Յլու գլուխ լեռան ճակատամարտում
- 4) Դատաբեն Բզնունու և Բակուր բդեշխի մահապատիժը
- 5) Արիստակես կաթողիկոսի սպանությունը
- 6) Վրթանես Ա կաթողիկոսի գահակալման ավարտը
- 7) Շապուհ II-ի կողմից պատերազմ սկսելը Հռոմեական կայսրության դեմ և Մծբինի գրավման անհաջող փորձը
- 8) Վաչե Մամիկոնյան սպարապետի և իր զինակիցների նահատակությունը
- 9) Տիրան թագավորի բնակություն հաստատելը Կուաշում

66

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Եսայի Հասան-Ջալալյանի բազմելը Գանձասարի կաթողիկոսական գահին
- 2) Դավիթ Բեկի առաջին հաղթական մարտը ջնանշիր կոչվող ցեղի դեմ
- 3) հայազգի Իվան Կարապետի ժամանումը Արցախ
- 4) մահտեսի Շահմուրատի առաջին հանդիպումը ֆրանսիական արքունիքի հետ
- 5) Արցախի անջատումը Գանձակի խանությունից
- 6) Իսրայել Օրու վերադարձը Սպահանից
- 7) Հալիձորի ճակատամարտը

--	--	--	--	--	--	--	--

67

Իրադարձությունները դասավորել ժամանակագրական հաջորդականությամբ.

- 1) Կարանի թագավորի դիմադրելը խեթերի արշավանքներին
- 2) Էրեբունիի հիմնադրումը
- 3) Խուկանայի և խեթերի թագավորի միջև պայմանագրի կնքումը
- 4) համահայկական երկրորդ թագավորության ստեղծումը
- 5) Վանա և Ուրմիո լճերի միջև Արամ անունով երկրի առաջին հիշատակումը
- 6) Վանի տիրակալի հիշատակվելը կիմերների հետ Ասորեստանի դեմ թշնամական գործողություններ ծրագրելիս

--	--	--	--	--	--	--	--

68 Կատարել համապատասխանեցում.

- Ա. Հասմիկ
- Բ. Հայկանուշ Դանիելյան
- Գ. Համբարձում Քեչեկ
- Դ. Սերգեյ Մերգելյան

- Ե. Հովհաննես Կարապետյան
- Զ. Լևոն Ռոտինյան
- Է. Արա Սարգսյան

- 1) պատմաբան
- 2) քանդակագործ
- 3) երգիչ
- 4) դերասան
- 5) երկրաբան
- 6) քիմիկոս
- 7) մաթեմատիկոս
- 8) բժիշկ

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է

69 Կատարել համապատասխանեցում.

- Ա. Բագրատունիների արքունիքը Կարս տեղափոխած արքան
- Բ. Անիի Կաթողիկե եկեղեցու ճարտարապետը
- Գ. Սկևռայում ստեղծագործած նշանավոր մանրանկարիչը
- Դ. Մասուն–Խուրթ գավառում VIII դ. կեսի ապստամբության ղեկավարը
- Ե. Գոշավանքի նշանավոր խաչքարագործ վարպետը
- Զ. Հռոմկլայում ստեղծագործած նշանավոր մանրանկարիչը
- Է. Աղթամարի Ս. Խաչ եկեղեցու ճարտարապետը

- 1) Գրիգոր Մլիճեցի
- 2) Թորոս Ռոսլին
- 3) Սարգիս Պիծակ
- 4) Հովհան
- 5) Աբաս
- 6) Մանուել
- 7) Տրդատ
- 8) Պողոս

Ա	Բ	Գ	Դ	Ե	Զ	Է

Տրված 6 պնդումներից յուրաքանչյուրի համար ընտրել՝ «Ճիշտ է», «Միսալ է», «Չգիտեմ» պատասխաններից որևէ մեկը:

70.1 Առաջին հայ պարբերականը «Ազդարարն» է, որը հրատարակվել է Մադրասում:

70.2 Հայ առաջին քաղաքական լրագիրը «Ազատության ավետաբերն» է, որը տպագրվել է «Հայրենիքի սիրո գրասենյակ» խմբակի կողմից:

70.3 Առաջինը ստեղծվել է Արևմտահայերի ազգային խորհուրդը, հետո՝ արևելահայերի Հայոց ազգային խորհուրդը:

70.4 Առաջին հայ ազգային կուսակցությունը ստեղծվել է հայրենի հողի վրա՝ Կարինում:

70.5 Հայաստանի առաջին հանրապետության վերջին վարչապետը Ս. Վրացյանն էր:

70.6 Կովկասյան ճակատում հայկական կամավորական չորս ջոկատներից առաջինը ռազմի դաշտ է մեկնել Դրոյի ջոկատը: